СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 110. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 6-го червня 1945. No. 110. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, June 6, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

БОРОТЬБА ЗА ВЕТО ЯК БОРОТЬБА ЗА МОРАЛЬНИЙ ПРОВІД СВІТУ

Злучені Держави й Велика Британія віднесеться просто до маршала Сталіна з проханням, щоб він відступив від своєї заборони обговорювати міжнародні спори у Раді Забеспеки будучої ліги націй, коли цьому спротивиться одна лише держава із 5, які мають бути заступлені в цій раді. Американська делегація є цього переконання, що лише такий особистий апель може рушити з мертвої точки дальші наради міжнародньої конференції у Сан Франсиско.

Спір за вияснення права вета став таким критичним, що від його вирішення залежить доля міжнародної конференції. Совєтська делегація стоїть на становищі присланім їй з Москви. Предсідник делегації Андрій Громико вислав тепер до Москви лише звідомлення, як стоїть справа у Сан Франсиско, але не подавав від себе ніякої думки, як поступити.

Берт Андрус, кореспондент ґазети Ню Йорк Геральд Трибюн звідомляє із Сан Франиско, що там панує переконання, що „Росія не може і не злагодить свого становища в справі вета, а колиб конференція пішла понад її спротив, то це може лише довести до поважних комплікацій для конференції і її праці".

Андрус наводить теж погляди коментатора британської інформаційної служби Віктора Ґордона Ленокса, який пише з повним авторитетом британського уряду, а його думка така: „Треба розуміти, що делеґати Великої Британії не можуть іти на дальші компроміси з російськими поглядами".

Андрус пише теж про погляди американської делеґації в такий спосіб: „Із американських джерел виявлено, що делеґація Злучених Держав не є схильна до дальших компромісів і що незабаром може появитися заява в якій буде зясоване становище делеґації. Делеґація вважає, що ця справа зійшла до питання, що або Злучені Держави або Росія стануть тепер у моральнім проводі світу в цій справі."

Переглядають протоколи з конференції в Ялті.

Андрус твердить, що американські кола мають стенографічні протоколи з конференції в Ялті, в яких виразно сказано, що там погодилися на справу вета так, як це подає американський уряд.

ҐРУ ДОМАГАЄТЬСЯ ПОСТІЙНОГО ВІЙСЬКОВОГО ВИШКОЛУ.

Джозеф С. Ґру, діючий секретар стейту в заступстві Стетиніюса, склав свідоцтво перед військовою комісією палати репрезентантів у справі втримування примусової постійної армії в Злучених Державах. Він висловив погляд, що Злучені Держави повинні вишколювати обовязково свою молодь на вояків. „Ми ніколи не програли війни і за Божою поміччю ніколи не програємо" — казав він, „але я думаю, що ми не булиб мусили іти до війни, колиб ми були приготовані і коли ми булиб могли показати напасникам, що ми готові до акції". У подібнім напрямі говорив теж і воєнний критик майор Джордж Філдинг Еліот та інші світки.

СЕКРЕТАР ВОЛЕС ЗА СПІВПРАЦЮ З РОСІЄЮ.

Бувший віцепрезидент Злучених Держав, а тепер секретар торгівлі Генрі А. Волес виголосив промову на обіді уладженім організацією „Чорчман" у готелю Валдорф Асторія в Ню Йорку. Волес заявив, що Злучені Держави й Росія це дві найсильніші держави світу і вони можуть втримати мир у світі. Без них не можлива організація для забеспеки миру. Покликаючися на слова президента Рузвелта Волес пригадав, що „дорога перед нами є темна й небеспечна". — Обід був виданий з нагоди роздачі нагород за працю для ліпшого розуміння народів. Цьогорічну нагороду дістав саме Генрі Волес. Є ще шеста нагорода з черги. Перед тим дістали ці нагороди такі особи: Пані Еленор Рузвелт, Вилієм Елен Ґвайт, Вендел Вилкі, пані Чіянґ-Кай-шек і Бернард М. Бейрук.

ПРОДАЖ БОНДІВ ДОСЯГЛА 54%.

Продаж бондів Семої Воєнної Позички для приватних одиниць досягла висоти 54%, як це оприлюднюють з департаменту скарбу у Вашинґтоні. Мабуть зла погода впливає некорисно на збірання для продажу бондів у стейті Ню Йорк, бо стейтові добровольці звідомляють про ослаблення кампанії.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ НОВУ ПОЛІТИКУ В СПРАВІ ІМІҐРАНТІВ.

Голова Іміґраційної Комісії в палаті репрезентантів Самуїл Дикстін розпочав у Ню Йорку переслухання знавців в справі будучої політики для допущення нових іміґрантів до Злучених Держав. Комісія відбуде переслухання в різних містах краю, щоб довідатися від самих іміґрантів про їхню думку.

Американські комуністи стають на своїм давнім воєвничім становищі

Американські комуністи, зорганізовані у Політичнім Комуністичнім Товаристві, переводять зміну свого становища із покінченням війни в Европі. Краєва рада цього товариства відбула засідання в суботу 2. червня в Ню Йорку і там вирішила покінчити з дотеперішнім становищем клясової співпраці в теперішнім суспільнім і економічнім ладі. Одначе для потвердження цеї зміни рада скличе ще краєвий комітет партії упродовж 2 неділь.

Зміна політики американських комуністів переводиться за спонукою французького комуніста Жака Дікльо, який перед двома тижнями написав гостру статтю у своїм органі в Парижу із осудом „опортуністичної" політики американського провідника Ирла Бравдера і зажадав давнього воєвничого і революційного становища від американських комуністів. Бравдер оголосив статтю Дікля в комуністичнім органі „Дейлі Воркер" в Ню Йорку із заявою, що піддається директиві Дікля. Дікло вважається за товариша Йосифа Сталіна, а ґазета Ворлд-Телеґрам із Ню Йорку твердить, що самі американські комуністи писали до Сталіна, щоб він наказав Бравдерови перевести зміну політики після покінчення війни з Німеччиною. На суботнішнім засіданню Бравдер заявився проти такої зміни, але піддався більшости. Солідарно з іншими комуністами пішов Вилієм З. Фостер, який був противний рішенню американських комуністів із травня 1944. р., щоб принoровити комуністичну політику до потреб війни в Америці.

У понеділок 4. червня відбулося в Менґетен Сентер в Ню Йорку комуністичне віче, на якому обговорювано теперішню ситуацію на міжнародній конференції у Сан Франсиско. На вічу промовляв Бравдер, домагаючися гострої акції „проти нашої власної лакомої капіталістичної кляси" і радив „узброїтися до бою" на заграничнім і домашнім фронті". Віцепрезидент Комуністичного Політичного Товариства Робер Майнор домагався, щоб американські комуністи придержувалися того, чого вчив Ленін у самих початках совєтського режіму і вихвалив Сталіна як правдивого учня Леніна „в боротьбі за комунізм по цілому світі".

НОВИЙ ЛЕНД-ЛІЗ ВИМАГАЄ ВИДАТКУ БЛИЗЬКО ПІВПЯТА БІЛІОНА

Президент Гері С. Труман вислав до конґресу обчислення видатків Ленд-Лізу на рік, який зачинається з днем 1. липня. Видатки мають осягнути суму $4,375,000,000. У новім проекті не згадано про Совєти. Вони дістали в минулому з Америки $8,410,000,000 на підставі Ленд-Лізу. Тут уже вчислено 13,300 літаків, 6,800 тенків і 406,000 моторових возів.

Чорчил відкриває предвиборчу кампанію атакою на Партію Праці

Премієр Чорчил відкрив передвиборчу кампанію Консервативної Партії гострим нападом на Партію Праці. Говорив він через радіо, що перемога Партії Праці та заведення соціялізму в Анґлії привелоб Британію до панування тоталітаризму й певного роду Ґестапа.

Щоденник „Дейлі Геральд", орґан Партії Праці, назвав промову Чорчила божевільною.

БРИТАНІЇ ТРЕБА МІЖДЕРЖАВНОЇ ТОРГОВЛІ

Оливер Лителтон, британський міністер продукції та президент Торговельної Палати Британії, заявив, що природні багацтва Британії вистарчають на прохарчування тільки одної третини населення Британії. Решту харчів мусить Британія добути торговлею з іншими народами, а для цього треба, аби рівень життя в інших краях піднявся до рівня Америки й Британії.

КОМІСІЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ ПОКІНЧИЛА ПРАЦЮ

Аліянтська Комісія для Воєнних Злочинів покінчила вже свої праці та предложила аліянтським урядам їх висліди.

Польський уряд у Лондоні подав до відома, що він предложив цій Комісії свій список німецьких воєнних злочинців, на котрому є 15,000 імен.

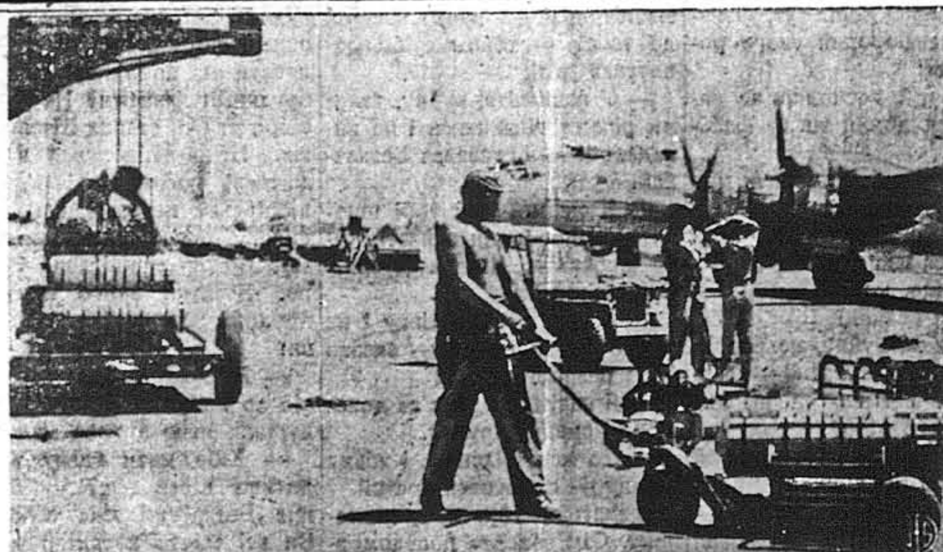
НОРВЕЗЬКИЙ КОРОЛЬ ВЕРТАЄТЬСЯ ДО КРАЮ

Король Гакон виїхав з Лондону з поворотом до Норвеґії. У цей спосіб він закінчив пяти-літнє вигнання внаслідок німецької окупації Норвеґії. З ним поїхала його рідня. Поїхали британським воєнним кораблем.

Аби облекшити недостачу харчів у Норвеґії, норвезький уряд закупив в Арґентині 180,000 тон збіжа.

НАСЛІДКИ НАЦІСТИЧНОЇ НАУКИ

Головна кватира аліянтських збройних сил подала до відома, що військовий суд у Мінхен-Ґладбаху засудив на смерть двох молодих націстів, одного 16-літнього, другого 17-літнього, за те, що шпигували проти американських військ. Піймано їх 17. лютого. У своїм присуді аліянтський військовий суд гостро осудив націстичний провід за вживання до такої небезпечної роботи, як шпигунство, молодих хлопців. Аліянтська команда потвердила присуд смерти, видно, аби сказати націстам, аби вони не розраховували, що молодість винуватців дозволить їм робити підривну акцію безкарно.

НА ТОКІЙО! ЦЕ ТЕПЕР ТАКИЙ КЛИЧ.—На островах Маріянах, звідки взята ота картина, тепер великий рух. Там тепер база для суперфортець B-29, які відграють таку велику ролю в бомбардованню японських комунікаційних шляхів і фабрик воєнного знаряддя. Та летуни особливо зацікавлені в знищенню Токія, столиці японської аґресії. Бачимо як підвозять до бомбовоза запальні бомби, призначені для Токія.

МАРИНАРІ ДОБУЛИ ПОЛОВИНУ ЛЕТНИЩА НАГИ

Американські збройні сили доконали несподіваної для ворога операції водою та сухоземом на західне побережжя острова Окінави та добули половину летнища коло міста Наги, що є найкращим летнищем на всіх островах Рюкю.

Шеста Дивізія Маринарів вислала кілька відділів на поспішно приготовану інвазію північного побережжя півострова Ороку.

На південний захід від Наги встановлено на побережжю причал, 1,200 ярдів широки. Лежить він на північ від летнища Наги.

Одночасно Перша Дивізія Маринарів та 96. Дивізія Піхоти посунулися наперед 1,200 ярдів в центрі острова Окінави, підчас коли далі на схід Сема Дивізія Піхоти посунулася 5,000 ярдів, добула Меку й ввійшла до Гушічану, недалеко від південного побережжя півострова Чинена, більшість котрого вже находиться в американських руках.

Японці вже не мають ні сили в людях ні матеріялів, аби задержати наступ американців, і вони скоро тратять цей важний острів, що лежить усего 400 миль від головних островів Японії. Американські війська посуваються тепер скорше, ніж вони самі сподівалися. Японська оборона вже зовсім здеморалізована. Японська команда не може вже привести розбитих сил наново до порядку. Серед японських військ множаться себегубства, що є звичайно признакою програного бою.

ОСТЕРІГАЄ ЯПОНЦІВ ПЕРЕД ШПИГАМИ.

Японське радіо в Токійо видало осторогу до японського населення перед шпигами Злучених Держав і їх аліянтів. Японський уряд забороняє японцям писати або говорити все таке, що може дати ворогам Японії інформації про розклад військових сил, рухи військ, військові інсталяції й тим подібне. Каже радіо, що нині кожний японець має в собі безпосередні національні секрети, які він повинен заховати перед ворогами.

ЯПОНІЯ ВІДГРОЖУЄТЬСЯ АМЕРИЦІ.

Начальник японського уряду пропаґанди заявив на конференції преси в Токійо, що Японія незадовго вишле проти сухозему Злучених Держав бальони з бомбами, що їх будуть кермувати себегубні летуни. Говорив він, що покищо з такими бомбами роблено проби, але незадовго вони послужать для масового атаку на Америку. Нові бомбові бальони, мовляв, будуть літати з Японії до Америки понод північний бігун. На перелет треба буде сто годин.

ВИБУХ В АМЕРИКАНСЬКІМ ПОСТОЮ В РАЙХУ.

Два таємничі вибухи знищили головну кватиру поліції американського військового уряду в німецькім місті Бремені. Згинуло при тому принаймні 15 людей з того 5 американців та 10 німців. Ранених було коло80. Вибух зруйнував зовсім 4-поверховий будинок. Причини вибуху не встановлено. Можливо, що це вибухла бомба, наставлена на пізніший вибух.

АЛІЯНТИ ЗБИРАЮТЬСЯ ОБМЕЖИТИ ЗАБОРОНУ БРАТАННЯ З НІМЦЯМИ.

За всякими догадами аліянтські уряди незадовго відкличуть, принаймні до певної міри, свою заборону аліянтським військам брататься з німцями. Дозволять відай воякам на такі зустрічі з німцями, які тепер уважається меншими провинами.

За розслідами бюра Ґелопа, британські жінки ще далі противляться братанню, бо вони бачуть у тому передусім своїх мужів з німецькими жінками. З тої причини британський уряд задумує дозволити жінкам британських вояків їхати до своїх мужів у Німеччині. За знесення заборони братання промовляє передусім факт, що британські вояки загально цю заборону нарушують.

ХТО НЕ РОБИТЬ, ТОЙ НЕ ЇСТЬ — У РАЙХУ.

Аліянтська Контрольна Комісія для Німеччини, що збирається в Берліні, має завести для Німеччини правило, що кожний здібний до праці німець має зголоситися по роботу, а котрий цього не зробить, той не дістане пайків на харчі. Аліянти вже остерегли німців через мінхенське радіо, що котрий німець не захоче працювати, не дістане їсти.

СЕНАТОРИ ЗА ВІЙНУ ПРОТИ РОСІЇ.

Сенатовий субкомітет для комунікацій під проводом сенатора Бертона Ґвілера влаштував у клюбі для американських вояків у Римі дискусійний вечір. Вояки й невояки, що були приявні на тій дискусії, вийшли з неї з враженням, що Америка йде до війни з Росією. Один із сенаторів піддав воякам думку, що, коли вже має бути війна між Америкою й Росією, то краще вже воякам лишитися тепер далі в Европі та скінчити з Росією, ніж лишати цю війну для дітей теперішніх вояків.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of Octobed 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число в суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Ситі і Заграницею.		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

А як Україна захоче стати самостійною?

Цікаву кореспонденцію помістив „Шікаго Дейлі Трибюн" з 30. травня б. р., надіслану з Сан Франсиско. Поміщено її на першій стороні й під наголовком, що теж є оригінальним, бо каже, що в Сан Франсиско застановляються над тим, як має Ліга Націй, що має бути створена, поступити в такім випадку, коли змагання якогось народу чи краю до самостійности приберуть такі форми, що подібні до Американської Революції, з якої зродились Злучені Держави Америки.

Та найважніше, що отсе питання виринуло у звязку з змаганням українського народу до самостійности! Знов для нас, американських українців, особливо важне тут ще й те, що те питання виринуло у звязку з меморіялом про Україну, предложеним делеґацією Українського Конґресового Комітету нашому урядови в Вашинґтоні, зглядно американській делеґації на міжнародню конференцію в Сан Франсиско.

Отже виходить на таке, що ось той скромний меморіял дав притоку до застанови членам американської делеґації над дуже важною проблемою, що дотичить не тільки України і українського народу, але й інших. Бож так, як Україна є кольонією Росії в Советськім Союзі, то подібною кольонією була колись і та американська територія, з якої повстали Злучені Держави Америки. Очевидно з тою поправкою, що американські кольоністи мали без порівнання більше прав і свободи в тих давних часах в англійській спілці, ніж їх має нині український нарід в російській спілці. Ось та американська територія, як знаємо, визволилася революційною дорогою і стала цілком самостійною, що, як бачимо, вийшло на найліпше як Америці, так і самій Англії.

Та це давна історія. Зате тепер питання, що зробити і як поступити новій міжнародній орґанізації забеспеки мира в світі, якщоб так у подібний спосіб піднявся український нарід і зажадав для себе повної незалежности. Ось таке, як пише кореспондент згаданої вище ґазети, розважали в Сан Франсиско. І були такі, що розумували, що колиб інші держави були поставилися проти самостійницьких змагань колишніх анґлійських кольоністів в Америці, то чи булиб нині Злучені Держави Америки?

Не входимо глибше в практичну вартість ось цеї дискусії в Сан Франсиско. Не хочемо нічого перебільшувати. Зате хочемо ствердити факт, що скромні змагання американських українців представляти від десятків років українську справу в правдивім, демократичнім і самостійницькім світлі не є маловажною службою ідеалам свободи; не тільки в Україні, але й деінде. Поневолення України було й далі буде доброю зброєю для боротьби з тиранією для усіх тих, що хочуть такого ладу і мира в світі, що побудовані на пошануванню людської гідности і на чотирьох свободах, про які щойно заговорив президент Труман, немов пригадуючи світови, що наш край від них не відступив.

ПРЕЗИДЕНТ ДО КОНҐРЕСУ

Послання президента Трумана, котре він післав до американського конґресу під конець минулого тижня, приступає без ніякого вступу й без одного зайвого слова до найголовнішого питання, яке стоїть перед Америкою: до справи війни з Японією. Цеї справи послання держиться почерез цілий свій зміст, і цею справою воно й закінчується. Просто в цілім посланню не порушується ніякої іншої справи.

Президент робить наперед перегляд дотеперішньої війни проти Японії, виказуючи при тому постепенний, але повільний зріст американського воювання проти того ворога: постепенний перехід від чисто дефензивної війни, до дефензивно-агресивної та наконець до офензивної. Виказавши при тому великі поступи цього воювання, він показує одночасно, як нам ще далеко до перемоги. Ворог має ще кольосальні сили й засоби. Він має ще понад 4 міліони вояків, повних 100 боєвих дивізій. Він має тисячі літаків і може робити півтора тисячі нових кожного місяця. Він може завдати нам великі втрати. Він безпощадний і завзятий. Як ми хочемо перевати, ми не можемо собі ніяк цього ворога легковажити.

Змалювавши стан війни проти Японії, президент подав немовби програму перемоги. Він змалював нам мілітарну політику, якою ми зможемо перемогти Японію. Нам треба пришпилити японські сили там, де вони є. Нам треба нищити одну силу за другою, поки одна зможе прийти другій з допомогою. Нам треба концентрувати проти кожної сили переважаючу силу. Нам треба відносити перемогу за перемогою, з якнайменшими витратами життя.

Потім президент показав, чого вимагає ця програма від цивільного населення. Очевидно, передусім збільшення продукції всякого воєнного наряддя, потрібного для війни проти Японії. Через певний час ще далі буде недоставати цивільному населенню харчу, одіння, нафти й ґазоліни, дерева й певних хемікалій. Цивільне населення мусить піддержати воєнне зусилля фінансово.

Ціль цеї війни проти Японії, каже президент, це повна перевага над Японією. Одначе, писав президент Труман, „ми не маємо бажання ні наміру знищити або поневолити японський народ. Але тільки здача може запобігти того роду руїні, яка спала на Німеччину внаслідок упертого, безпотрібного спротиву".

В цьому уступі президент Труман помітно пропустив фразу про безумовну здачу. Зробив це очевидно зовсім з розмислом, а не через простий недогляд. Це очевидно не означає, що американський уряд відступає від цеї програми добитися безумовної здачі від Японії. Більше правдоподібно, президент Труман не захотів ужити тут цеї фрази тому, бо її японський народ може зрозуміти зовсім інакше, ніж розуміємо ми її в Америці. Іншими словами, ця фраза показалася занадто загальною, замало означеною, аби могла лягти в основу практичної розвязки війни. З тої причини її й залишено.

Під конець послання президент каже конґресови й народови Америки, що ворог уже показує поважне заломання воєнного духа. Він уже більше не говорить про те, якто він буде диктувати мир у Вашинґтоні. Він уже не говорить про свої мрії займанщини. Одначе, остерігає президент, це ще не означає, що ворог вже покинув надії загарбувати чужі краї. І не значить це, що дух ворога вже зовсім зломаний. Японці всеще покладають на те, що американці змучаться війною та не схочуть нести дальше жертви, потрібні для її ведення. Вони надіються, що наше бажання бачити назад своїх вояків і моряків дома та покуса вертатися до вигід і користей мира заставить нас згодитися на якийсь компроміс, менший від безумовної здачі.

Президент Труман остерігає японців, а тим самим і нас самих, що Америка, досягнувши вершка своєї військової сили, не ослабить свого воєнного зусилля та не відступить від цілі, яку собі поставила. Ми маємо людей, матеріяли, вправу, провідництво, витривалість, аби добитися повної перемоги.

„Ми маємо союзників, котрі нам поможуть її добитися" — каже під конець свого послання президент, натякуючи видно на кампанію проти різних союзників, що розвелася в Америці останніми часами, а в котрій навіть говорено про потребу закінчення війни з Японією, а починання війни з деякими союзниками. Президент Труман видно вважає всякі такі балачки проявом суспільної невідповідальности, яка не числиться з положенням Америки, в котрім не тільки найголовнішим, але й майже одиноким завданням являється потреба напружувати всі сили для довершення перемоги над Японією.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Микола Чубатий.

Чи не пора американським українцям забути про партії?

I.

Соціольоґічні досліди виказують, що люди свої національні переконання та переконання релігійні міняють дуже рідко, натомісць переконання партійні міняють дуже часто та легко. Причини цього треба шукати в цім, що людина стає членом свого народу, своєї віроісповідної ґрупи від першого дитинства. Дитина зростає в національности своїх батьків, у вірі своїх родичів. Ідеї родичів від першого дитинства немов звязуються нерозривно з цілим життям для людини, тому це, що було набуте від дитинства, немов від уродження, є триваліше, в душі глибше угрунтоване.

В додатку ідея національна чи ідея релігійна обіймають широкий обсяг цілої нації, а навіть цілого людства, тому такі переконання є загальніші більше універсальні, та триваліші ніж партійні переконання, набуті в пізнім віці та обмежені до малої ґрупи людей.

Нарід та партія.

Інакша є справа з партійною приналежністю людини. Насамперед самі ідеї кожної партії є вузькі своїм обсягом. Вони відносяться не до істотних прав народу, без чого нарід істнувати не може; партійні ґрупи серед народу ставлять собі завдання в такий чи в другий спосіб нарід орґанізувати по їх переконанню найдоцільніше, щоби нарід міг розвиватися якнайкраще. Так є у народів недержавних. У державних народів партія це ґрупа людей, яка ставить собі завдання в такий чи в другий спосіб орґанізувати державу, щоб повести саму державу по найкращім шляху розвою.

З цього ясно виходить, що національність чи віра це поняття та ідеї надрядні, партії це уґруповання та ідеї підрядні. Приналежність до партії не може та не сміє нарушувати інтересів цілого народу, чи держави в народів державних. Тому серед зрілих громадянств, державних чи недержавних народів, приналежність до якоїсь партії ніяким способом не може звільняти члена партії від національної солідарности. Іншими словами партія ніколи не може бути понад нарід, тільки все нарід понад партію.

Там, де в гру можуть входити інтереси цілого народу та інтереси партії, там все у зрілого громадянства нарід буде поставлений на першому місці, партія все на другому місці. Інакше є тільки серед незрілих громадянств. Там ґрупова приналежність часто поставлена понад цілий нарід, а інтереси ґрупи поставлені понад інтереси загалу. Це очевидно доказ примітивізму та недорозвою громадського, так добре відомі у первісних народів, що ще є етнографічною масою а не нацією.

Чим нація вище розвинена, тим у неї все ґрупова приналежність та інтереси партії підпорядковані інтересам цілого народу, нації. Щоби наше говорення не було цілком теоретичне візьмім на приклад американську націю та вдумаймося, чим є для американця приналежність до партії, а чим приналежність до американсько нації. Коли іде про інтереси Америки тоді зникає поділ американців на демократів та републиканів чи лібералів. Справа Америки є понад інтереси партій.

Комуністи та нація.

Інакше є тільки у комуністів. У них інтереси партії все поставлені понад інтерес нації. В поодиноких державах комуністи того ясно не говорять, щоби не наразитися на закиди зради нації та на прикрі практичні консеквенції, одначе на ділі комуністи все вище ставлять партію від нації. Чому у них так є? Причина лежить в цім, що комуністи, теоретично взагалі не признають поділу людей на нації. Теоретично у комуністів нація це пережиток буржуазного громадянства. Національну солідарність, кажуть комуністи, використовує буржуазія для своїх інтересів, тому пролетарі цілого світа повинні йти разом понад поділ на нації.

Та так є тільки теоретично, бо практично комуністи йдуть за вказівками комуністичного Риму, себто Москви, столиці Советської Росії, а ця вже далеко не є такою понад національною збірнотою, тільки державою російського народу — на першому місці. Тому теж комуністи всіх народів світа, йдучи за вказівкми російських комуністів, наділі служать інтересам Росії проти власного народу та наділі поповняють національну зраду, коли так зайде, що інтереси їх народу незгідні з інтересами комуністичної батьківщини — Росії.

Це все є добре відоме з політики американських комуністів, яку вони міняли по умові Гітлера зі Сталіном та по нападі Німеччини на Совети, дарма, що комуністи це заперечують, очевидно нещиро, тільки зі страху перед прикрими наслідками збоку зрілого американського громадянства. Щоби ще більше переконати американське громадянство про щирість свого ставлення американської нації понад комуністичну партію, американська комуністична партія нібн розвязалася, а наділі тільки перемалювала свою вивіску з комуністичної партії на комуністичне товариство. Всеж таки й тепер американські комуністи пильно вслухуються в голос Москви та практично йдуть за вказівками зі столиці комуністичної Росії.

Добре, що немає конфлікту поміж Америкою та Росією, та гірше булоб, колиб вибух російсько - американський конфлікт. Тоді комуністи Америки напевно сталиб по боці інтересів заграничної влади, а проти інтересів власної батьківщини. Ось це міркування є вже оперте на політиці комуністів в роках 1939-1941.

Доволі легко погодити інтереси комуністів з інтересами нації в тих країнах, де інтереси Советської Росії не входять в колізію з інтересами даної нації, а часом навіть йдуть по лінії інтересів того народу. Коли, наприклад, чехи видять свій животний інтерес опертися в боротьбі з ґерманами на Росії, тоді інтереси чеських комуністів не будуть йти в розріз з інтересами нації, а чеські комуністи можуть вести навіть корисну працю для чеського народу. Коли так само югославська держава хоче при помочі Советської Росії поширити свою владу над Адрійським морем та виперти італійців з Тріесту, то югославянські комуністи можуть Югославії робити прислугу, а залежність Тіта від приказів Москви може у тому випадку не бути шкідливою для югословян.

Чи українські комуністи це українська партія?

Друга є справа з комуністами у тих народів, що стоять у віковій боротьбі з Росією в обороні своєї незалежности, або боряться за істнування самої нації, загроженої Росією — як українці, білоруси та інші народи Советського Союзу, з пограничними народами включно. У тих народів, які стоять у противенстві до Росії, всі комуністичні партії є наділі національними зрадниками, бо комуністи тих народів вище ставлять солідарність з комуністичною Росією від солідарности зі своєю нацією. А це вже є очевидна зрада власного народу.

Прикладів на це аж надто багато достарчила історія Східної Европи за останніх 25 літ. При чиїй помочи потрафила Росія повалити українську державу, народню демократичну републику? Чи не завоювували її росіяни при помочі українських комуністів, що поставили вище солідарність з російськими комуністами від солідарности з рідним українським народом? Тому, йдучи рука в руку з російськими комуністами, українські комуністи поповняли зраду на рідним українськім народі. Ця солідарність йшла у своїм засліп-

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з імігрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

18)

На стації все ще крутилося багато безробітних. Побачивши Безхатного вимитого, чисто убраного — безробітні посунули до нього. Пізнали, що він заходив до їхнього, як вони казали — готелю. На розпити Безхатний відповідав щиро і довірочно. Аж надійшов той самий вусатий дядько, що його колись згірдливо назвав „паничем".

— О-о, то ти? — говорив підходячи. — Деж ти робиш?

— У фармера.

—А добре? Добрий „плейз"?

— Дуже навіть. Живу наче у рідних батька й матери...

— Гм. Дурний ти, от що!... Бачити людину другий раз в житті і назвати її дурнем, треба мати для того якісь поважні причини, подумав Безхатний. І наважився спитати:

— А то чому дурний?

— Ти „зелений маніґрант", ще тутешних фармерів не знаєш. Добрий, поки не доходиш заплати. Спитай плату, тоді почуєш, що він тобі заспіває! За скільки місячно ти робиш?

— Я ще не знаю, — відповів зніяковіло. Безробітні зареготалися.

— Ого! Два місяці працює і не знає за що? За харчі робить! Маніґрула дурний! — наперебій загомоніли. — Нам ціну збиває! Через таких біду́ємо!

Іскорки сумніву заблисли в голові Безхатного. Може й справді так, як кажуть. Вони вже по кілька років тут, пізналися! Але боронив свого роботодавця:

— Ні, мій господар не такий! Не подібний він на фальшивого...

— Побачиш! Спомянеш моє слово! — перестерігав вусатий дядько. — Ага! А чи в твого господаря дочка є?

— То що, коли є?

— А чи велика?

— Як вам, вуйку, не сором, про таке розпитувати? — сердився. — Велика, чи ні, яке вам до того діло?

— Ото мені соромливий знайщовся! Дівчинка семилітня! — порекривив вуйко. — Дурний ти, от що! Не знаєш, що тут дванацятьлітні дівки вже „бой френдів" мають. А фармери тутешні жінок та доньок робітникам підсилають, щоб не заплатити.

— Чиж може бути? — дивувався Безхатний.

— Не віриш? Ось спитай їх! — вуйко показав на гурт. — Чесних тут не найдеш! А признайся, дівчина примилюється до тебе? — тоном судді допитував далі.

— У ваші літа, вуйку, такими річами цікавитись і не випадалоб! — огризався Безхатний.

— Щож мої літа тобі шкодять?... Я тебе від напасти хочу вибавити. Шкода дурня... Ось спитай їх!

— Мені підослав жінку і не заплатив дві сотки — сказав один безробітний.

— Я навіть судився за доньку — докинув другий.

— До мене підсилав і жінку і тещу — скаржився третий.

Безхатний збився з пантелику. Сам занадто правдомовний, не допускав, щоб люди так чернили фармерів без причини. З европейських досвідів знав, що й погані люди вміють вдавати добрих. Ніяк не міг уявити, щоб Штенфліхти могли бути людьми фальшивими. Перед очима ставав образ усміхненої Фриди. Сині, чисті очи невинної дитини, діточий пухлий рот, ще не зовсім розвинені форми. І на неї сміють ляпати оці пройдисвіти своїми брудними хавками? Не багато відбігли очи старих Штенфліхтів. Певно відбилися в них життєві, часом гіркі досвіди, піонірські переживання і недогоди. Але старі дивилися на світ Божий привітливо і щиро. Вусатий вуйко між тим продовжував свої вмовлювання:

— Вже виріс, здається, років зо двацять маєш, а такий дурний, наче дитина мала!

— Хіба мати вдачу малої дитини щось зле? — боронив Безхатний вже себе. — Ви всі маєте характер дорослих людей і тому, мабуть, занадто брехливі. Говорите ось на людей несотворені річи, а чи моглиб ви, приміром, на суді повторити те, що мені сказали? Назвати тих людей, що до вас жінок, дочок та тещ підсилали?

— Ти щож, „маніґруло ґадемський". Прислужитися „кожушкам" фармерським хотів би? Га? — викрикнув один з тих, від фармерів потерпівших.

— Не вислужитися, тільки дійти правди!

— Дійдеш тут правди! Якраз, подійся!

— Тихо, ви! — підвищив голос вуйко. І знов взявся за Безхатного. — Хоч би тобі й оправді добрий фармер притрапився, то що? — заговорив лагідно, навіть таємничо. — Подумай самий: Робиш у нього до десятої ввечорі, нема ні свята, ні неділі, в гноях мусиш копатися, а за місяць заробиш, ну, нехай навіть трицять долярів. Ти поїдь на „екстра-ґенк" от там робота! Цілий день обганяєшся від мух, а прийшла шеста година, кинув „щуфлю" і світ тебе не обходить. За місяць сімдесять долярів заробиш!

— Як „овертайм" є, то сотку за місяць можна заробити — докинув котрийсь з гурту.

— Попрацюєш до снігу, — повчав вуйко, — яких чотирипять місяців, певних чотири сотки матимеш чистих. На зиму їдеш, куди захочеш. І тільки четвертину проїзду платиш.

Вірив Безхатний і не вірив оповіданням безробітних про фармерів, може котрому дійсно таке притрапилося, всякі люди є на світі. Але думка працювати на залізній дорозі йому подобалася. Нехай по шістьдесять долярів тільки заробить, то за пять місяців це певних три сотки. Ставало шкода Фриди... Але щож, вона дочка замонжих родичів, а він бідака-імігрант, не одної народности до того. Ріс і сумнів. Може й справді Штенфліхт змінить обходження, коли він допоминатиметься заплати. Все ще вагався.

(Дальше буде).

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА... КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

Меморіял про українську справу

Переданий Американській Делегації на Конференцію Обєднаних Держав у Сан Франсиско делегацією Українського Конгресового Комітету Америки, висланою до Сан Франсиско з нагоди конференції, 15. травня 1945.

(Переклад з англійської мови на українську).

Український Конгресовий Комітет Америки представляє американців українського роду вже разом із їхніми провідними краєвими організаціями, церквами, установами, клюбами і товариствами, які находяться в різних громадах по цілім просторі Злучених Держав. Початково цей комітет був покликаний до життя на Першім Українсько-Американськім Конгресі, що відбувся в Вашингтоні, Д. К., в травню 1940. р. при співучасти 700 делегатів, які представляли 2,000 краєвих і місцевих товариств і організацій. Він був переорганізований на Другім Українськім Конгресі Америки, що відбувся в січні 1944. р. теж при співучасти великого числа делегатів.

Підписана делегація Українського Конгресового Комітету Америки, вислана на Конференцію Обєднаних Держав для Міжнародньої Організації у Сан Франсиско, переконана, що в теперішнім часі, коли наш край занятий співпрацею для покликання до життя на конференції у Сан Франсиско загальної міжнародньої організації для міжнародньої забеспеки, є обовязком американців, які мають за собою традицію Старого Світу, послужити урядовцям свого краю і його делегатам на конференцію своїм знанням про край, звідки походять їхні предки. В такий спосіб американський підхід до справ повоєнної Европи, порушених на конференції, буде опиратися на глибоким розумінню всіх чинників і сил, які входять у рахубу.

Нема справжнього українського представництва на міжнародній конференції.

Оцей обовязок відчувають в першу чергу американці українського походження прямо тому, що майже ціла Україна опинилася сьогодні під режимом Советської Росії. Насильно позбавлена своєї національної незалежности, якою втішалася безпосередно після останньої війни, як також за попередних часів своєї бурхливої історичної минувшини, сьогодні Україна не має справжнього репрезентативного уряду на Україні, ані ніякої іншої форми свого правдивого національного представництва, ні в себе в краю, ні за границею, щоб могло говорити в її імени.

Наслідок цього такий, що на Конференції Обєднаних Держав в справі Міжнародньої Організації у Сан Франсиско 45-міліонова українська нація не має голосу.

Що правда, в конференції бере участь делегація Української Радянської Соціялістичної Республики. Одначе кожен, хто є познайомлений з тоталітарним устроєм Советського Союзу — де, як загально звісно, нема свободи слова і де кожний мусить поводитися як попихач володарів з Кремля — мусить добре знати, що серед таких відносин делегація Советської України не може бути речником правдивих почувань і змагань українського народу. Послідовно на цій міжнародній конференції не може бути мови про правдиве українське національне заступництво.

Знаючи, що їхні земляки в Україні не мають свободи вислову, а коли вони і говорять дещо, то це буває перекручене тими, хто панує або хоче панувати над ними, американці українського роду, відділені від своїх земляків в Україні найбільше одною генерацією, передали Українському Конгресовому Комітетови Америки обовязок виявити виразніше правду про своїх земляків в Україні, особливо про їхні національні почування й змагання.

Національні аспірації українців усе прямували до ідеалу вільної й незалежної України. Цілі століття це було найвищим ідеалом українського народу і цілі століття він боровся, проливав кров і приносив жертву для цієї справи. Деколи йому щастилося. Так, напр. привертаючи славу своєї могутньої Київської Держави з 10—12 віку і Козацької Республики, що то світової слави борці того імени створили її в 17. століттю, український нарід після розвалу царської Росії і Австро-Угорської монархії піднявся і створив Українську Народню Республику. Хоч ця республика впала під напором переважаючої сили ворогів, головно червоних росіян і поляків, вона ще до сьогодні є невмирущим ідеалом для теперішнього й будучих поколінь, для тих, для яких воля України є дорогою.

Коли вибухла теперішня війна і советські володарі України найшлися в неславнім союзі з нацистами, український нарід надіявся, що серед того прийде нова нагода для нього повстати за свою свободу. Він звертав свої очі, повні надії, до демократій, зокрема до Америки, з якою він був звязаний традицією ідеалізування Джорджа Вашингтона та на яку рахував зоглядом на засади Вудрова Вилсона про самовизначення народів, думаючи, що демократії дадуть йому принаймні моральну підтримку, коли пічне боротьбу за волю. На якийсь час вигляди на таку моральну підтримку не представлялися для них занадто чорними. На згаданім уже Українсько-Американськім Конгресі у Вашингтоні, Д. К., в травні 1940 р. двацять американських сенаторів і конгресменів признали справедливість українських домагань і заявилися за відвічний ідеал вільної й незалежної України.

Та пізніше події розвинулися в іншому напрямку. Націстична Німеччина напала на свого недавнього союзника, тобто на Советський Союз, який став нашим хоробрим союзником, українці, хоч ненавиділи тоталітарний советський режім, який здесяткував їхне многоміліонове населення, відчули в самій глибині душі святе обурення, коли побачили як друга тоталітарна держава — націстівська Німеччина, наїхала і зруйнувала їхні рідні землі. Це причина, чому вони звязали свою справу із справою тих, що їх вічно гнобили, і так повстали проти наїзника, борючись у правильній армії, як і в партизантських загонах, щоб прогнати націстів з України. Ось так поступивши, і це треба памятати, вони із усіх европейських народів потерпіли найбільші втрати в людях і майні.

А проте, хоч вони боролися за свободу, то сьогодні український нарід, не взважаючи на своє геройство і жертви, найшовся наново в національній неволі. Ця правда відноситься не лише до величезної більшости цього населення, що ще перед війною знайшлося під Советською Росією, але і до тих українців, які перед війною були під Польщею і які внаслідок рішення в Ялті про границі по лінії Курзона тепер опинилися під советським режимом.

Україна як „Болячка Східньої Европи“.

Внаслідок цього Україна стала ще раз „болячкою Східньої Европи“. Іще раз національні змагання українського народу стали наперекір змаганням їх чужинних і безоглядних володарів, щоб його поневолити. Іще раз, як і перед війною, знову на Україні не буде цього миру, свободи, й демократії, задля яких саме прийшло до цеї війни в Европі.

Звідомлення із достовірних джерел вказують, що в самій Західній Україні советські комісарі ведуть політику безоглядного винищування, чи на те, щоб винищити національну свідомість українців і їхне національне життя, чи, щоб приневолити їх перейти цілковито на комуністичну ідеологію. У цій боротьбі вони йдуть за відомими взірцями своєї національної політики у властивій Советській Україні; отже послугуються штучно насадженним голодом, чистками й розстрілами особливо від того часу, коли то (в 1930 р.) Сталін самий прилюдно проголосив, що для червоних український націоналізм є „поважною небеспекою“. Західно-українські установи з національним культурним обличчам замикається або розвязується, а патріотичних і демократично настроєних українців, безогляду на їхне заняття, всеодно, освічені вони чи неграмотні, як лише хто з них обстоює волю України, усіх їх „ліквідується“ розстрілами, вязницею або засланням на Сибір.

Це трагічне положення України буде тривати доти, доки український нарід буде оставати під чужим пануванням. Єдиною і справедливою розвязкою українського питання може бути це, колиб дозволити українському народови станути на його столітній свободолюбній традиції і дати йому можність відбудувати свою Українську Народню Республику з перед чверть століття, основану на традиційних демократичних засадах і дозволити йому жити в мирі, безпеченстві і близькій господарській співпраці з сусідніми державами.

Національна незалежність як єдина справедлива розвязка української проблеми.

Є це наше щире і добре обосноване переконання, що незломна і століття тривавча воля українського народу, щоб самому рішати про свою долю і жити своїм власним життям, знову виявилась би тепер, колиб цьому народови на його рідній, війною знищеній, а чужою владою окупованій землі дати нагоду висловити свої бажання і змагання свобідно і без чужого вмішування та примусу.

Повторяємо: Створення вільної і незалежної української держави на українській території, яка обіймалаб 45 міліонів українського населення, є єдиною властивою і справедливою розвязкою українського питання і необхідним чинником для тривалого миру у Східній Европі.

Коли ні, то Україна буде дальше творити „болячку Східньої Европи“, все буде магнетом для наїзників, які будуть використовувати неспокої для своїх власних цілей і тому будуть замотувати континент і цілий світ в нову криваву війну.

Та тому, що конференція в Сан Франсиско, як виглядає, виключає можливість навіть обговорювання природних прав українського народу до його національної незалежности, то вона повинна зробити в цій справі принаймні те, щоб узяти під розвагу долю бездержавних народів під чужинним ярмом, особливо цих, що найшлися під пануванням тоталітарних держав, зокрема українців. Пропозиція з Дом-бартон Овкс, у якій виложено пляни для міжнародньої організації, повинна бути поправлена в такому напрямі, щоб у ній була поміщена Хартія Прав і Суверенної Рівности Бездержавних Народів.

Хартія Прав для Бездержавних Народів.

Така хартія Національних Прав для Бездержавних Народів малаб на цілі не лише зберегти культуральне й економічне самовирядування поневолених чужинною владою народів, очевидно й українців, але далаб теж їм нагоду мирними способами добитися суверенної рівности з іншими націями. Такий законопрект є тим більшим імперативом, що тоталітарний режім у Східній Европі із усім своїм насиллям над людськими правами мабуть не злагідніє навіть і тепер, коли війна в Европі скінчилася. Щобільше, така хартія може бути засобом, щоб націям забеспечити Чотири Свободи, проголошені нашим покійним президентом Рузвельтом та Атлянтійським Чартером.

Рада Охорони.

Колиб вмістити Хартію Національних Прав Бездержавних Народів у чартер міжнародньої організації, то це само не буде ще гарантією таких прав. Щоб скріпити міжнародню гарантію для них, організація миру і забеспеки повинна ще мати Раду Охорони, яка функціонувалаб як оборонець бездержавних народів і якої обовязком булоб наглядати, щоб постанови Хартії Національних Прав для Бездержавних Народів в чартері були виконувані членами міжнародньої організації. Рада малаб навіть право ділання з власної ініціятиви, не вижидаючи ніякого окремого письма з зажаленням, бо досвід з часів, які настали після першої світової війни, показує, що в тоталітарних або напів-тоталітарних краях, де панування насиллям і терором є принятою методою і де влада поводиться так, як їй подобається, часто людям дуже трудно, а то й небеспечно шукати охорони від міжнародного тіла і вносити зажалення проти своїх гнобителів.

Ревізія мирових договорів.

Інша справа, на яку Конференція Обєднаних Держав для Міжнародньої Організації повиннаб звернути увагу, це та, щоби була постанова, що можна перевірювати мирові договори, та що можуть повставати незалежні держави без того, щоби мусіло приходити до війни. Кожен, хто щиро заінтересований у збереженню миру, повинен приняти можливість зміни в теперішнім світовім політичнім ладі мирними способами. Остаточно аспірацій притоптаних народів, а зокрема українців, щоб стати незалежними, не вдасться здавити раз на все, хіба, що пропонована міжнародня організація забеспеки переміниться на реакційну силу із обовязком здавлювати в засаді всякі природні права якогось народу до волі. Тому саме кінцевий начерк чартеру, який має бути написаний на конференції в Сан Франсиско, повинен дати можливість мирної ревізії границь і повставання нових держав на територіях теперішніх країв.

Ми щиро надіємося, що при укладанню плянів для постійної міжнародньої організації забеспеки конференція в Сан Франсиско возьме під серіозну увагу оці пропозиції, придумані на те, щоб направити відносини, які творять грунт пригожий для викликування неспокою і повстань в Україні і є постійною небеспекою для тривкого миру і беспеченства у цій частині земної кулі. Для цієї справи, Панове, ми сердечно просимо Вашої ласкавої підтримки.

Український Конгресовий Комітет Америки.

Делегація на Конференцію Обєднаних Держав в справі Міжнародньої Організації в Сан Франсиско:

Степан Шумейко,
Богдан Катамай,
Проф. Олександер Грановський,
Іван Петрушевич.

ленню так далеко, що українські комуністи нищили своїх рідних братів на більшу славу Росії.

Багато з українських комуністів пізніше спостереглись, що вони ставлячи комуністичну партію вище власного народу поповняють національну зраду; тому завертали з цеї фальшивої дороги. Вони намагалися творити українську комуністичну партію. Це так звані укапісти. Потім серед українських комуністів повставали опозиції, як Шумського, Волобуєва, Скрипника та інших. Це був здоровий відгомін сумління направити свій злочин, поповнений супроти рідного народу, хоч звичайно це вже було запізно, бо російська комуністична влада вже на добре і певно запанувала над Україною.

Це було теж причиною, що в останніх роках перед теперішною війною було щораз менше свідомих українців, що ставали комуністами. Ними здебільша були так звані малороси або національно зрусифіковані українці, себто люди тільки українського походження, які байдуже придивлялися нищенню української культури враз з культурними працівниками, чи голодженню міліонів свідомого українського селянства.

Західні українці біля 10 літ дивилися на українських комуністів як на ліву соціялістичну партію, але все таки як на українську партію. Доперва по відомім погромі українства в 1930 році на Східній Україні в Західній Україні щораз більше добуває собі право горожанства погляд, що так звані українські комуністи це на ділі агенти російського уряду. Згідно з тою засадою вже кілька років перед теперішною світовою війною західні українці почали вважати комуністів поза скобки свого громадського життя. Нечисленних комуністів українського роду західні українці не вважали за українську партію, але за агентів Советського уряду. І як таких не приймали в члени своїх товариств. (Кінець буде).

Канадійці українського походження

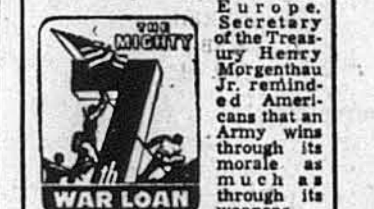
(Canadians of Ukrainian Origin).

Заходом Українського Статистичнго Бюра при Комітеті Українців Канади, вийшла з друку перша книжка під повищим заголовком, яку зладив п. Н. І. Гунчак, управитель Бюра. Книжка має 164 сторін друку й містить інформації про українців в Канаді на підставі статистики з 1941 року. Тут знайдете статистичні дані з поясненнями що до числа, релігії, заняття, місцем уродження, горожанства, матірної мови, віку, ступня науки і інше відносно українців. Інформації подані за цілу Канаду й по провінціям. Так само подане число українців по містах, місточках, селах і муніципалах і чисельне порівнання їх з австріяками, поляками, румунами й москалями й інші інтересні інформації. Ця книжка в англійській мові й повинна знаходитися в кожній українській організації, парохії, товаристві як також у публичних бібліотеках. Повинні також її мати наші священики, учителі, лікарі, адвокати, секретарі муніципалів, склепарі, фармері й робітники і т. д., словом всі свідомі українці в Канаді й Америці. Це є перша того роду статистика. Ціна $1.00.

UKRAINIAN CANADIAN COMMITTEE,
711 McIntyre Building,
Winnipeg, Manitoba, CANADA

To the People of this Community

A year ago today your War Bonds backed the most fateful, the mightiest assault in history —the D-Day invasion of Hitler's Europe. Secretary of the Treasury Henry Morgenthau Jr. reminded Americans that an Army wins through its morale as much as through its weapons, "Source of the spirit in our army lies right here at home. Our support will be reflected in the battles to come," he said.

Today's war news gives you the picture of what can be accomplished by home front backing of fighting men. But your war job is far from finished. The 7th War Loan is the mightiest call upon you yet because the heaviest part of the job is still to be completed. Secretary Morgenthau's observations on D-Day deserve to be burned into your conscience today, a year later. They must be heeded as never before. Your 7th War Loan bond buying will tell our fighting men what they need above all else to know—that the people for whom they are fighting are solidly back of them.

THE EDITOR

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конгресового Комітету жертвували: Іван Буцяк з Бостон, Масс., $10; Петро Кізел з Дітройт, Міш. переслав жертву $50, а саме з каси відділу 292 У. Н. Союзу $36.65, а $13.35 зложили члени за тикети зі Союзового ювилею; Петро Жовнірчак з Шікаґо, Ілл., переслав $65 як жертву з каси від. 220 У. Н. Союзу в сумі $50, а окремо зложили по $5 такі члени: Василь Саган, Дмитро Гіжовський, Петро Жовнірчак.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Праця українського відділу А. Ч. Х.

Річні збори Українського „Юніту" Американського Червоного Хреста відбулись в неділю 4. березня в приміщенню Міжнародного Інституту при Іст Гренд Булевард. В зборах взяли участь представниці слідуючих товариств. Союз Українок Америки, відділи 5, 16, 23, 26, 37; товариство Просвіта, Золотий Хрест, від. 14. та 34. а також церковне сестрицтво зі східньої та західньої части міста. Отворила голова Марія Сковрон і покликала голову до переведення зборів А. Стецко; секретарювала М. Сена.

Зі звітів урядниць показалось, що наш відділ як і щороку від 1940, так і тепер доложив багато праці для А. Ч. Х. і дістав признання від головної кватирі. Цього року дав 3,038 годин всякої праці. Ушито для війська 1,000 мішочків, котрих уживають в шпиталях для претримування дрібних річей раненими; 500 штук різного одіння; 5 накривал з кусочків матерії т. зв. Конвалесцент Робс; виплетено 10 шаликів; в березню 1944 р. зібрали готівкою $3,901.45, як Воєнний Фонд Ч. Х.

В день Амер. Ветеранів зібрано $800 тільки у східній части міста. Був один курс першої помочі та чотири групи даровання крови.

Влаштовано 3 вечірки, дохід з котрих ішов на дрібні видатки відділу. А також даровано $10 від „Юніту" на Український Клюб в Лондоні, в Англії. Тому, що збори відбулися якраз па початку збірки А. Ч. Х., всі присутні рішились занятись збіркою.

Збірка цього року була значно менша як попередних років, бо головна кватира мала іншу систему збірки.

Зібрано $2,910.85. Членки різних організацій, котрі є членками А. Ч. Хреста, брали участь в збірці з таким вислідом:

Союз Українок, від. 5 зібрав $224.05; від. 16. $62; від. 23. $115; від. 26. $944.95; від. 37. $215; тов. Просвіта $568.20; Зол. Хрест, від. 14. $24; від. 34. $318.50; Молодечий відділ А. Ч. Х. $76. Риан Кол Ко. заручає $200, а пані Кузик, жена власника повище згаданого заведення зібрала ще $51.75 і принесла $251.75. При цехах на обох частях міста зібрано $96.40. В уряд увійшли майже ті самі, що попередно, а це: пані: голова М. Сковрон; 1. заст. О. Каралаш; 2. заст. А. Сірко; 3. заст. М. Байло; 4. заст. М. Дісяк; рекордова писарка, п-на А. Королишин, фінансова писарка М. Сена, касієрка А. Стецько. В дорадчий комітет ввійшли: Т. Солодка, М. Сена, Т. Кахний, М. Байло, І. Козаченко, М. Дісяк, А. Левкут та М. Костюк, а також по одній з церковного сестрицтва. Рішено дальше вести працю в А. Ч. Х. та зберігати добре імя української групи.

М. Сена.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Український Культурний Клюб.

Він приміщений в Українській Централі, 180 Вилиєм Стріт. Його перше зібрання відбулося 23. квітня 1944 р. Ціль товариства пояснила Анна Настюк, а це: Підтримувати український культуральний імпрезі. У Нюарку бували вже українські вистави для американців неукраїнського походження, але назагал, вони видили бідно хочби тому, що на добру виставу треба гроша. Отже ми плянуємо так: Заробити наперед гроші, а опісля культурно поставитися. Тоді Т. Паращук підтримала таку ціль відповідною своєю заявою і негайно вписалося 20 членок.

Перше представлення нового товариства відбулося 11. березня 1945, а з нього дохід пішов на покриття коштів Українського Відділу Американського Червоного Хреста. Наступною імпрезою була виства українського народнього мистецтва, як вишивок, різьби і попис української музики. Коли все було готове, ті, що обіцяли нам помогти, зажадали повної заплати, а ми не могли дати. Аж трапилася панна Милдред Милянович з Джерзі Сити, яка в останній хвилині прийшла нам з допомогою в цій справі, бо призбирала предмети народнього мистецтва. Вчасі вистави в неділю, 20. травня, панна Милянович пояснювала людям, яке значіння мають наші мистецькі надбання і тим багато заінтересувала таки наших людей, бо вони, хоч роджені в краю, цього не знали. Тому, що панна Милянович вибавила нас з клопоту і стиду, бо ми запросили чужих людей, а ті, що обіцяли не додержали слова, то за те, складаємо їй сердечну подяку. Завдяки їй й іншим добрим людям вистава випала прегарно. Виступили теж діти з української католицької парафіяльної школи під проводом СС. Василіянок з танцями, а п. Т. Каськів вивів співи гагілок. У концертовій частині виступали солісти: панна М. Полиняк при фортепіяновім акомпаніяменті панни Олі Дмитрів і Петро Ординський при акомпаніяменті пані М. Шумейко. Молодий С. Голота грав на гармонії, а панна Паращук переводила цілу програму. Усім їм подяку складає уряд: Анна Настюк, голова; Ю. Юревич, заст.; Анна Соколовська і А. Стипанець, рек. секр., а М. Гладка, фін. секр. Комітет підприємства: Т. Паращук, О. Дичковська, А. Вінник.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Замісць вінків.

Замісць вінків по поляглих на полі бою членах Товариства „Дністер", від. 361 У. Н. Союзу, якими є Василь Іваник, Петро Жигайло і Василь Федорик мол., зібрано між членами $15 і вислано їх до У. А. Д. Комітету в Філядельфії на допомогу українським жертвам війни. Зібрали: Павло Гаврис і Матвій Боднар.

Петро Кучма, секр.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧОМУ ЛИШЕ 500 ЖЕРТВОДАВЦІВ?

Коли „Свобода" проголосила, що пошукує 500 жертводавців, які моглиб зложити принаймні по $100 на допомогу українцям — жертвам війни в Европі, то мені прийшла думка, чому то „Свобода" так мало жадає! Бо коли нас є пів міліона в Америці, то хоч 5,000 жертводавців повинноб найтися, які складуть по сотці. Тепер між українцями в Злучених Державах і в Канаді є багато людей, які можуть написатись дарами по сотці й більше, а чейже доля наших братів та сестер, найнещасливіших поміж нещасними, для них не є байдужною. Таж вони голодні, босі, без приюту, певно вичікують помочи від нас. А їх багато по цілій земній кулі. Коли йде про заклики, то жаль робиться, коли їх читати. А збірка йде, як кажуть, черепашним ходом!

Довго писали й говорили люди про потребу одного проводу. Тепер уже провід є, бо створений Українсько - Американський Конгресовий Комітет в політиці, а окремий Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет для допомогової акції. І до обидвох вибрані відповідні люди. Та бачимо, що дехто з так званої „інтеліґенції" від проводу бокує і тим наших братів з так званого „простолюддя" на манівці зводить. Отже, чому то так є? Я думаю, що це може заздрість. Думають собі: Чому то вони не при проводі! Тож тут хіба згадаю про слова Тараса: „Схаменіться, будьте люди!" Бо як не буде порозеднання між інтеліґенцією, то й нарід буде горнутися до праці разом.

А щодо жертвенности, то я переконався на Великдень, що люди можуть давати. От вчасі богослуження в нашій церкві пішли з тацою по колекті. Наперед старші браття, а потім священик. І довго збирали, бо люди складали повно. А якби так ще були завізвали до жертв на потерпівших у війні, то люди булиб не пожаліли! Такі заклики таки повинні тепер бути теж і по церквах. От говоримо про жидів, що багато складають. Але я знаю, як багато жиди роблять для таких цілей по синагогах. Отже так повинно також робитись і по наших церквах, бо поміч ближньому це Божа справа.

Андрій Швець,
чл. 206 від. У. Н. Союзу.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАГО, ІЛЛ. — Сестр. Благовіщення, від. 125, повідомляє члениць, що звичайні збори відбудуться в неділю, 10. червня, в год. 1. пополудні, в парохіяльній гали при Оклей і Райс ул. З огляду на важні справи просимо члениць прийти на час. — Ксеня Плетяк, предс.; Петронеля Яворська, кас.; Іванка Подола, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 367, відбудуться в неділю, 10. червня, в год. 1:30 пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів явитись на збори і вирівнати свої вкладки і належитости. Будуть також важні справи до вирішення. Багато є ще дітей і старших в нашій громаді, що ненележать до своєї рідної організації Союзу. Стараймося приєднати їх. — За уряд: А. Бабій, Т. Песко, Р. Дмитрів.

СКРЕНТОН, ПА. — Місячні збори Тов. Над Збруча, від. 280, відбудуться в неділю, 10. червня, в годині 2. пополудні, в У. Г. Клюбі, 608 Вест Лакавана Еве. Приявність всіх членів на зборах є обовязкова. Пригопинаємо всім членам, щоби старалися платити свої належитости на час. — За уряд: О. Запоточний, Р. Рубльовський.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Сокіл, від. 336, відбудуться в неділю, 10. червня, в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори і вирівнати свої вкладки і принести з собою книжечки. Маємо важні справи до полагодження. — В. Волянський, предс.; Г. Кісіль, секр.-кас.; Т. Кальмук, рек. секр.

МЕНВИЛ, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 10. червня, в годині 2. попол., в Набожинського. — І. Шегера, предс.; Д. Федина, кас.; Н. Лісний, секр.

СЕНТРАЛ ФАЛС, Р. АЙ. — Піврічні збори Тов. ім. І. Франка, від. 93, відбудуться в неділю, 10. червня, в годині 10. рано, в гали 59 Сентер ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження і роздання дивіденди від У. Н. Союзу. — За уряд: І. Клименчук, предс.; П. Тітик, кас.; П. Бенковський, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. Зап. Січ, від. 75, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що піврічні збори відбудуться в неділю, 10. червня, в год. 1. пополудні, в салі У. Н. Дому при Мартін ул. Просимо всіх прийти на збори, бо буде звіт урядників і контрольної комісії та роздання дивіденди; поштою нікому не будемо висилати дивіденди. — За уряд: Р. Вазик, предс.; І. Слупецький, кас.; М. Присташ, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Тов. ім. Івана Франка, від. 334, повідомляє, що місячні збори відбудуться 10. червня, в 1. годині попол., в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на збори, бо є важні справи, а довгуючих просимо вирівнати свій двг. — Ма уряд: Н. Заберецький, предс.; С. Морозович, фін. секр.-кас.; І. Жук, рек. секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Піврічні збори Тов. ім. Б. Хмельницького під Покр. Пресв. Тройці, від. 158, відбудуться в пятницю, 8. черня, в год. 8:30 ввечір, в У. Н. Домі, 216-218 Гренд ул. Просимо всіх членів обовязково явитися на збори, бо є дуже важні справи до полагодження. — За уряд: Ю. Павчак, гол.; М. Баглай, фін. секр.; С. Глушко, кас.; М. Кіт, рек. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. чевня, в годині 12:30 пополудні, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартін ул. Тому, що галя в 3. годині занята, просимо всіх прийти на час, бо маємо дуже важні справи до полагодження. На тих зборах будуть роздані чеки дивіденди; поштою нікому не будемо висилати. Старайтеся приєднувати нових членів до відділу і Союзу. Сам уряд без вашої помочи чуда не зробить. Всі ми знаємо, що ведеться кампанія за Ukrainian War Relief, а ми гейби то нас нічого не обходило, а як дехто дав доляра, то думає, що велике діло зробив. Будьмо джентелменами, я вірю, що кожного з нас стати на мізерну пятку, як не більше. — І. Форись, предс.; П. Кізел, секр.; І. Андрусевич, кас.

КАРНЕГІ, ПА. — Піврічні збори Тов. Січ, від. 136, відбудуться в неділю, 10. червня, в год. 1. пополудні, в гали парохіяльній, 220 Джен ул. Буде звіт урядників і контр. комісії. Просимо всіх членів прийти на час, бо є дуже важна справа до обговорення, і буде роздана дивіденда з У. Н. Союзу. Будемо приймати нових членів без оплати вступного. — В. Копко, фін. секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 10. червня, в 1. годині пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження і буде роздання дивіденди з У. Н. Союзу. — М. Параннич, секр.; 1123 Germantown Eve.

НОРТГЕМПТОН, ПА. — Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. червня, в гали на Нюпорт Еве., в годині 2. пополудні. Взиваємо всіх членів прийти на збори і заплатити свої місячні вкладки. Буде роздання дивіденди з У. Н. Союзу. — За уряд: В. Шипка, предс.; А. Бодник, кас.; Л. Демчук, секр.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 192, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 10. червня, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі. Просимо всіх членів прийти, бо буде роздання дивіденди з У. Н. Союзу. — К. Довганюк, пр.; М. Конікевич, кас.; М. Політило, секр.

БРОНКС, Н. Й. — Тов. Згода, від. 210, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в суботу, 9. червня, в годині 8. ввечір, в гали 1243 Пюрітен Еве. Маємо справи до полагодження. Просимо вписати свої діти до нашог У. Н. Сюзу. — С. Завадовськюй, предс.; Т. Давидів, кас.; І. Франко, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. — Збори Тов. Укр. Січ, від. 182, відбудуться в неділю, 10. червня, в годині 2. пополудні в гали парохіяльній, 45-47 Говп Еве., Пасейк. На порядку дня є Тов. справи до полагодження. Посимо всіх членів прийти на збори і забрати собі чеки дивіденди з У. Н. Союзу. — О. Боднарчук, предс.; Г. Яськів, секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. — Місячні збори Тов. ім. Д. Вітовського, від. 268, відбудуться в суботу, 9. червня, точно в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 2171 Вакелінґ. Просимо кожного члена і членицю прийти на збори, бо буде роздана дивіденда з У. Н. Союзу. Взиваємо довгуючих членів вирівнати свій довг. Вписуйте свої діти до У. Н. Союзу. — В. Питель, пр.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 325, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 9. червня, в У. Н. Домі, в 8. год. ввечір. Це є дуже важні збори, тому кожний член конечно повинен прийти. Котрий член не заплатить своєї вкладки буде суспендований. Будемо збирати також розмет за 2 померлих членів. Просимо привести нових членів і вписувати свої діти до У. Н. Союзу, бо вони мають спеціяльні привілеї. — П. Малицький, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 31. травня 1945 року помер у 55 році життя

ТАРАС ЗАВАЦЬКИЙ,

член Бр. св. Димитрія, від. 288 У. Н. Союзу в Бетлегем, Па.

Покійний був роджений у Росії. Полишив у смутку жінку Марію, дочки Марію і Павлина, та синів Луку і Володимира.

Похорон відбувся в суботу, 2. червня, з русскої православної церкви на цвинтар в Гелертон Юніон. — В. Й. П.!

А. Данилюк, секр.

ТАРЗАН, ч. 1188. Над пропастю смерти.

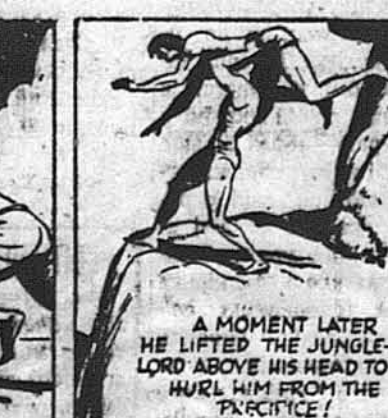
Тарзан зрозумів, що він може закритися від куль націстів тільки послугуючися своїм противником як щитом.

Але Тарзан, не знаючи вишколу Торвальда, недоцінив сили й здібности противника.

„Німецький Тарзан" скочив убік і самий піймав свого противника.

За хвилю він підняв Тарзана понад голову, аби скинути його у пропасть.